

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
Posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:	
male oglase	Din 0-25
uradne razglase	Din 0-50
reklame po dogovoru	

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Volilna borba.

Kmetska misel zmaga.

Ni se še dobro razvila volilna borba in že moremo ugotoviti, da zmaga po vsej deželi kmetska misel. In kar je najbolj razveseljivo, je to, da zmaga tudi med našimi nasprotniki, da bo skoraj vse kmetско ljudstvo Slovenije v njenem taboru.

Vedno bolj spoznava kmetско ljudstvo, da je suha resnica naše geslo, da ne bo kmetu nihče pomagal, če si ne bo pomagal sam. Sedaj v volitvah je najlepša prilika, da se to geslo tudi uveljavi, zakaj sedaj se mora kmet odločiti, ali pridržati politično moč, ki si jo pribori pri volitvah, v svojih rokah, ali pa jo odda drugim.

Jasno je, da si bo slovenski kmet popolnoma zadržal svojo politično moč le, če jo vso izroči v roke one stranke, ki je nastala iz kmetov samih, ki je prva razvila geslo kmetске osamosvojitve in ki je docela v boju za zmago Stare pravde. Taka stranka je edino naša SKS in zato vrši svojo kmetско dolžnost le tisti, ki voli SKS.

Toda vsaka resnica rabi časa, da zmaga. Ni bil v enem dnevu sezidan Rim in stoletja so prešla, da je zmagala krščanska misel. Zato smo pripravljani na to, da tudi naša kmetška misel ne bo prodrla povsod nakrat, temveč, da bomo morali prestati še težke boje in hude napore, da bo izvojevana njena popolna zmaga. Toda vsako delo se izplača, vsaka žrtev prinese svoj uspeh in zato bomo nadaljevali s svojim delom in zato bomo vztrajali v boju, dokler popolnoma ne zmagamo.

In ne bo nam težko vztrajati v boju, ker povsod vidimo, da naša stvar napreduje in da smo vedno in stalno silnejši. Vrh tega pa vidimo tudi, kako se opirjema kmetška misel celo naših nasprotnikov in kako se bliža oni čas, ko bo vse kmetско ljudstvo Slovenije združeno v eni stranki, v eni stanovski organizaciji.

Dogodki preteklega tedna, ki so se odigrali med našimi nasprotniki, so nam živ dokaz za to in zaradi tega tovariši, pogumno in vztrajno na delo, da bo naš cilj preje dosežen.

Vse poljedelsko ljudstvo Slovenije se mora združiti v eni stranki, zakaj vse ljudstvo ima le ene zahteve.

Vsa politična moč podeželskega ljudstva mora ostati v njegovih rokah, zakaj samo tako pride ljudstvo do svojih pravic!

In ko bo doseženo to, ne bo pomagano samo poljedelskemu ljudstvu, temveč vsej državi in vsemu narodu. Ljudstvo je država in če je organizirano ljudstvo, je organizirana država. Zato je državotvoren le tisti, ki organizira ljudstvo, da more ono razviti vse svoje moči in vse svoje sile. Niso država tisti, ki imajo državno moč v rokah, temveč država so tisti, ki dajejo državi moč, da se vzdrži.

To povejte vsem tistim, ki toliko govorijo o državotvornosti, ko so na vladi, pa delujejo tako, da sejejo samo nezadovoljnost.

Iz kmetске misli izhaja delo za državo, ker šele z uveljavljanjem kmetске misli bo država na oni podlagi, da bo v resnici mati vseh državljanov.

Zmagovito napreduje kmetška misel in že pišejo o njej tudi klerikalni listi. Ne bo dolgo, ko bo ona v srcu vsega kmetijskega ljudstva in tedaj bo združeno kmetско ljudstvo, tedaj bo konec kmetskega trpljenja.

Sedanji volilni boj je postaja na poti zmage Stare pravde in zato tovariši, bodite vztrajni v boju, ker le tako boste storili svojo dolžnost do sebe in do naših potomcev.

Zemljoradniki.

Silne skrbi povzročajo raznim meščanskim strankam razcepljenost zemljoradnikov. Da je skrb vseskozi nepristna ni treba posebej povdarjati. Ker pa imajo meščanske stranke močan tisk in so zagledali v stanju, da bi preotili tudi kakega pristaša kmetске misli, je potrebno, da povemo mi, kako je z zemljoradniki.

Razkol je v zemljoradniški stranki v resnici obstojal, toda danes je ta spor poravnal. Komadinec, glavni povzročitelj spora je odžagan in danes je z njegovo močjo pri kraju. Avramovič, ki je bil nekoč vodja zemljoradniškega gibanja in ki je povzročil, da je mogel igrati Komadinec tako vlogo, je ravno tako izgubil ves upliv in je moral svojo kandidaturu odpovedati. Zaupniki Tuzlankega volilnega okrožja, kjer je bil izvoljen L. 1920 Avramovič, so se celotno izjavili proti njemu in potrdili njegovo izključitev iz stranke. Na vsej črti so torej zmagali pristaši poslaniškega kluba in zemljoradniška stranka bo šla enotna v volilno borbo. Njeni izgledi so dobri in vse kaže, da bo ena najmočnejših strank. Poznavalci razmer dajajo zemljoradniškom od 50 do 60 mandatov. Zato je sigurno, da bo v novi skupščini imel zemljoradniški blok, za katerega so se že izjavili zemljoradniki, vse drugačno vpljavo ko dosedaj.

Naš »ustanovitelj« dr. Žerjav.

Po klerikalcih so povzeli tudi naši radikalci ignorantsko laž, da je ustanovitelj naše stranke dr. Žerjav. Gospodje, n'kar vendar ne bodite mnenja, da je misliti greh. Če bi namreč samo malo pomislili, bi morda le prišli na misel, da je ustanovitev vsake stranke silno težavna stvar in da pač ni na svetu politika, ki bi ustanavljali stranke — za druge. Če bi bil dr. Žerjav v stanu, da ustanovi kmetско stranko, bi jo pač ustanovil za sebe, saj dokazuje ravno sedanji volilni boj, da so demokrate krojilce na deželi silno potrebne, SKS so ustanovili kmetje sami in prav nihče drug. Dr. Žerjavova »zasluga« je le v tem, da je hotel pristaviti k že ustanovljeni stranki tudi svoj piskrček. Toda ta se je prevrnil in računni so šli po vodi. Taka je resnica in tako bo tudi zabeležena v zgodovini.

Shod v Poljanski dolini.

V nedeljo ob 3. uri popoldne se je vršil impozanten shod naše stranke v lepem novem domu tamošnjega Sokola, na katerem je poročal tov. Pucelj o političnem položaju v državi ter o naši kmetški misli. Volilcem se je predstavil tudi kmetški kandidat za okrožja Kranj — Radovičja, tov. Azman z navdušenim govorom. Shodu je predsedoval tov. Grošelj. Z več, »v bukelcah zapisanimi vprašanji« pa je imel potrebo blamirati se župan obč. Trate, klerikalec Uršič. Ko ga je tov. Pucelj primerno »poučil«, so se zborovalci v glasnem krohotu nad to grozno klerikalno nevednostjo, razšli. Kdor se hoče pripraviti o lepo uspelem shodu, naj prečita od zelene zavisti in onemogle jeze polno poročilo »Slovenca« od torka. Kmetška misel gre krepko na plan!

Žrtev »Domoljubove« laži pred sodiščem.

Pred kazenskim sodnikom v Kamniku je stal v ponedeljek klerikalec Franc Pavlič iz Buča št. 3 v Tuhinjski dolini, ker je večkrat zapored grdo obrekoval tov. Pucelja in ga obdolžil nepoštenih dejanj. Stal je žalosten, s povešeno glavo, mečkal v roki tri posebno izbrane številke »Domoljuba« ter prosil, da bi rajši »Domoljuba« zaprl, kot pa njega, češ, da je njegova krivda samo v tem, da je slepo verjel »Domoljubovim« lažem. Sodnik ga je lepo pod-

učil, da naj z »Domoljubom« obracuní sam, toda za razžalitev proti tov. Pucelju odgovarja on sam in zdaj je prilika, da lepo dokaže, kaj je obrekoval ali pa skesano prosi Pucelja odpustčenja. Pavlič je skesano priznal, da z dokazovanjem ni nič, da so mu to že drugi povedali, da so mu »zastonj« hoteli dati klerikalci sicer advokata, da pa vse skupaj nič ne pomaga in da ni imel nikdar namena žaliti tov. Pucelja, katerega niti ne pozna. Podpisal je izjavo, v kateri obžaluje, da je žalil Pucelja in katero mora na svoje stroške priložiti v »Kmetijski listu« tekom 10 dni plačati advokata in vse druge pravne stroške ter za slepe povrhu v znak kesanja še 100 kron.

Tov. Pucelj mu je pod temi pogoji odpustil. Pavlič pa se je jezil, da ga je »Domoljub« po 24 letnem pridnem čitanju tako grdo in v tako veliko škodo nalagal.

Tovariši, vsakega klerikalnega obrekičevca in lažnjivca pred sodišče, pa bo kmalu konec klerikalnih lažij!

»Špuktrigelj« ali »Domovina«

Je vzela v roke »fano« proti nam. Sicer se ponuja »zastonj« na vse kraje in naše somišljenike nadleguje, da bi ji pošiljali iz volilnih imenikov naslove vseh naprednih ljudi, katerim bi do volitev rada brezplačno razlagala svojo modrost, vsceno pa je pričela po nas krenko udarjati. Med tem, ko nas je hvalila, dokler je bilo kaj upanja, da bi služili za stolček njeremu voditelju, ko je tiho čakala, če se bomo konečno le usmiliili milih prošnji in zdihlajev dr. Kukovca in dr. Žerjava, je pa sedaj, ko ni iz teh računov nič, zagrabil za kol in lopnil po nas. Začetek je prav razveseljiv in mora marsikateremu omahljivcu na deželi odpreti oči. V uvodniku skuša ljubljanskim frakarjem dokazati, da je kmetška politika za Slovenijo največja nesreča, pravi blagoslov božji za te kraje pa bi bila le trineresna detelica: Dolje, Bertl in Gregor. Ker jih ne maramo, pravijo na tretji strani, da so strašno hud. V omaki a la Ribnikar močno opalje ni svinjetini čitamo, da se gotovega nič ne ve, ampak takole se nekaj kuha med generali SKS in dr. Šušteršičem, da imata Pucelj in Pašič skupne zasluge, katerih Dolje nima, od druge strani na se zatiruje, da so nekateri voditelji od SKS v Ljubljani v veliki odvisnosti od nekega bančnega podjetja (Uhoze »Jutrove sirotke«). Se v spanju jih preganjajo bančni strahovili! Pravzaprav pa šnekulira g. Pucelj samo na to, kako bi zopet postal minister (če bi kateri od gorenje deteljice tako lahko kot Pucelj, ne bi »špuktrigelj« tako bljavil!) in da deloma iz bojazni, deloma iz prevzetnosti ne bi videl rad poleg sebe nikogar, ki ali takoj zadremlje ali pa samo kašlja. Nato z žalostjo konstatira razjokani »špuktrigelj«, da je še v ponedeljek Žerjav milo prosil, da pa je tov. Pucelj ponudbo končno in odločno odbil, kakor rečeno, zaradi špekulacij, ki jih bomo še le videli. Tukaj se je nečedni gospod ki prosi, a ko ne dobi, pa sirovo preklanja, zgodila mala nedoslednost. O Žerjav namreč v pismu na Pucelja pravilno konstatira, da so sicer njihovo ponudbo že odbili okrožni odbori, da pa on vseeno še poskuša. Clankar pa je to pozabil in valj vso krivdo na tov. Pucelja in meri po sebi »špekulacijo«. Naj zaupamo brezglavim klevetnikom to le: Ne v načelstvu, ne v okrožnem odboru v Ljubljani, ne v Mariboru, se ni našel ni en glas, ki bi bil za zvezo z vami. Strašna je ta resnica, zato le klevetajte!

Bridka žalost me prešine, Ko se spomnim »Domovine«, (S. Jenko.)

Kaj si upa napisati »Slovenec«?

»Slovenec« z dne 30. januarja se je povzpel do sledeče gorostasne laži: »Njej (to je klerikalni stranki), ni za strankarsko nadoblast, ampak za splošno blaginjo vseh.«

Ljudje božji, ali še veste, kako so delali nekoč. Kdor je bil klerikalec, ta je dobil nagrado, kdor je bil njihov nasprotnik, ta pa je bil preganjan. In danes? Vse delo SLS je posvečeno edinole interesu stranke in če bi mogli zavladati, bi se zvezali tudi s hudičem. Ali mar niso bili oni tisti, ki so se zvezali s komunisti? Ali niso bili oni tisti, ki so bili dve leti dolgo najvernejši zavezniki radikalov? Velika je nesramnost »Slovenca«, da si upa po vse tem, kar je zagrešila SLS, gornje besede. Toda zato bo tudi dne 18. marca ljudstvo s tem nesramnežem obračunalo!

Proti radikalnemu terorizmu

se silno repenči »Slovenec«. Toda nepristen in lažljiv je njegov protest, da ne more biti bolj. Ali se še spominja »Slovenec«, kako je dr. Brejce prepovedal naši stranki »slohi vsak shod«? Ali to ni bil terorizem? In vpraša naj »Domoljuba«, kako je pisal z ozirom na unokojitev Ribnikarja? Ali ni delal »Domoljub«, da je prav, da je Ribnikar kaznovan? Zato lepo molčite, gospodje klerikalci, o terorizmu, zakaj takoj bi ga uganjali, samo če bi ga le mogli!

»Kranjci — magarci«.

Veliki gromovnik in ljubitelj kmetških zastopni prirešenih klohas in šunk. gospod Radič, je imel v Zagrebu shod, ki je dokazal, da Radič silno izubliha pristašev. To čuti menda tudi Radič sam in zato je bil hud na vse, ki mu nocoj verjeti. Zlasti pa so ga jezili Slovenci, katere je zato javno nazval kot »kranjce — magarce«. Naj gospod Radič samo nsi je, vseeno ne bo dobil na Kranjskem tistih magarcev, ki bi mu verovali vse, kar on privede. Zato je psovka Radiča Slovincem le v čast!

Republika — kraljica.

Takole govore Radičevski priretništci: »Marija Terezija je bila kraljica, na zakaj ne bi morala biti zato kraljica tudi naša republika?«

Ponižni gospodje komunisti.

Tako so včasih grmeli naši komunisti proti režimu in tako zelo so govorili o revoluciji, da se je že vse treslo, kdaj da izbruhne svetovna revolucija. Pa z njo ni bilo nič in naši komunisti so lepo pospravili svoja revolucionarna gesla in postali so majhni in nedolžni državljančki. Kakor vsi drugi. In tako smo doživeli te dni slaven dan, ko je obiskal voditelj slovenskih komunistov notranjega ministra Vujičiča, enega najbolj izrazitih nosilcev režima in mu pripovedoval, da slovenski komunisti niso tako nevarni kakor srbski, da nimajo z njimi nobene zveze in da naj zato pustijo, da kandidirajo komunisti v Sloveniji samostojno. Gospod minister je to tudi milostno dovolil in tako bodo komunistični poslanci izvoljeni z ministrskim dovoljenjem. Enotna fronta proletarijata na je dobila tedaj globoko raznoko in delavstva bo plačevalo račun za komunistično posete ministrov. Ampak revolucionarji so komunisti vseeno!

FRAN TRČEK:

Češko kmetijsko zadruginištvo.

IV.

5. Nadalje so prekršili Čehi demokratska načela s principom, da štej načelstvo gospodarsko skladiščnih zadrug samo tri člane. Praviloma mora biti udeleženi pri vodstvu zadruga čimveč

članov, da se tako na eni strani delo bolj razdeli in poglobi, na drugi strani pa člane zadruga čimbolj pritegne k dejanskemu sodelovanju; kajti zadruga so udruženja dela in ne udruženja kapitala, zato bi morali v zadrugi vsi člani sodelovati tudi pri vodstvu, ne pa gledati od strani, kakor se to godi pri kapitalističnih podjetjih, kjer večina članov dostikrat ne ve, če dotično podjetje v resnici obstoji. Dasi torej princip treh članov načelstva, katerim je prepuščeno vodstvo zadruga, ne odgovarja zadrugnemu duhu, kar Čehi dobro vedo, pa je vendar koristen in so ga izsilile praktične potrebe. Čeprav je res, da več glav več ve in da je povsod potrebna kontrola, vendar to ravno v trgovini večkrat škoduje kakor koristi, kajti pri trgovini je treba delati hitro in zato največkrat ne dostaja časa za dolgo parlamentariziranje in čakanje, da se ljudje, ki o stvari odločajo, zberejo k sejam, pri katerih se navadno mnogo govori, toda malo stori.

Dasi se s temi načeli ne moremo povsem strinjati in bi jih v naših zadrugah organizacijah ne mogli, pa tudi ne smeli dosledno izvajati, imajo vendar toliko dobrega na sebi, da jih moramo upoštevati, če hočemo pripraviti naše gospodar. zadruga do uspešnejšega delovanja in hitrejšega razvoja. Pritrditi mi mora vsak, kdor pozna naše zadruginištvo pobježe, da najbolj ovirajo njegov razvoj stvari, ki so jih odstranili Čehi z uvedbo tipa gospodar-sko skladiščnih zadrug.

Trgovska politika

gospodarsko skladiščnih zadrug še ni enotna in tudi ne ravno idealno zadruga, a zato praktična in se usmerja na zlato srednjo pot med načelom svobodne (liberalne) in med načelom vezane (socialne) trgovine. Kakor ima sicer škodljivo in dostikrat naravnost pogubonosno načelo popolne gospodarske svobode ali gospodarskega liberalizma svoje dobre strani, s preziranjem katerih je največkrat vsak uspeh že vnaprej onemogočen, tako ima tudi načelo vezanosti ali v našem slučaju idealnega zadrugnega gospodarstva, ki je teoretično najboljše svoje senčne strani, katere so mnogokrat vzrok ponesrečenih poskusov zadrugnega gospodarstva.

S tem, da so ubrali Čehi srednjo pot med obema skrajnostima, so združili na eni strani dobre strani obeh gospodarskih, oziroma trgovskih načel, na drugi strani pa odstranili slabosti prvega kakor drugega. Prvotno so sicer pričeli bolj na levi, kajti načelno so sprejeli vezano zadrugo trgovino, kateri so puščali samo za uspešno delovanje nujno potrebno svobodo; pozneje pa, ko se je to slabo obneslo, so krenili bolj na desno in se postavili na stališče svobodne trgovine, katere je vezana samo v pogodbeno določenih slučajih in samo pod gotovimi okoliščinami. Ta zadnji način se obnaša zelo dobro in ga imenujemo »limitirna vezanost«, kar pomeni toliko, kakor omejena svoboda. Tako morajo n. pr. prodajati in kupovati člani pri zadrugi in zadruga pri Osrednji zvezi tedaj, kadar so cene pri zadrugah enake onim pri privatnih trgovcih ali pa, če bje zadruga ali Osrednja zveza s privatnimi trgovci konkurenčni boj za obvladanie trga za ta ali oni predmet, samo da v zadnjem slučaju neglede na to, so-li cene višje ali nižje.

S to trgovsko politiko si je češko zadruginištvo že do danes priborilo odlični vpliv na trgovino s poljskimi pridelki in umetniškimi gnojili in se bje trenutno že za nekatere druge predmete,

Kmetijski pouk na deželi.

Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici februarja t. l. sledeče poučne tečaje in predavanja:

Na Suvčnico, dne 2. februarja:

1. V Vaučah pri Litiji, po prvi maži: o izobrazbi in o samopomoči kmeta, o po-

ljedelstvu (pomočnik okr. ekonoma Jereb).

2. V Vavtavi po prvi maši v šoli: o vzgoji in reznji trt, (okr. ekonom Kafol).

3. V Gorenji Straži ob 13. uri v vinogradu g. Dularja, tečaj o pravilni reznji trt, (okr. ekonom Kafol).

4. V Primskovem pri Kranju, v šoli ob 10. uri, o izboljšanju hlevov in gnojišč, o gnojenju in uporabi umetnih gnojil, (pomočnik okr. ekonoma Hladnik).

5. V Božjakovem v Belokrajini, v šoli ob 13. uri: o sadjarstvu, (pomočnik okr. ekonoma Konda).

6. V Petrovčah pri Vodeniku ob 9. uri: o umni svinjariji, (pomočnik okr. ekonom Hladnik).

V nedeljo, dne 4. februarja:

1. V Hotiču pri Litiji, po prvi maši v šoli: o ravnanju z gnojem, o gnojenju, o izboljšanju hlevov, (pomočnik okr. ekonom Jereb).

2. V Radovljici, v šoli ob 10. uri: o glavnih opravilih v A-Z panju, (čebelarji potovalni učitelji Okorn).

3. V Smledniku ob 7. uri v Ljudskem domu: o umni živinoreji, posebno z ozirom na mlekarstvo, (pomočnik okr. ekonom Hladnik).

4. V Zapogah ob 11. uri: isto predavanje, (pomočnik okr. ekonom Hladnik).

5. V Raki v šoli ob 7. uri: o živinoreji in poljedelstvu, (pomočnik okr. ekonom Ambrož).

6. V Gorenjivasi, okraj Logatec, razprava o regulaciji in osuševanju močvirij, travnikov, (pomočnik okr. ekonom Matjaščič).

7. V Laškem, v šoli ob 9. uri: o reji plemenjakov, o napravi gnojišč in o travništvu, (živ. inštruktor Županc).

8. V Marenbergu: o pospeševanju živinoreje in sadjarstva, (okr. ekonom Wernig).

V nedeljo, dne 11. februarja:

1. V Trzinu po maši v šoli: o živinoreji in o ureditvi gospodarskih stavb, (živ. inštruktor Gregorec).

2. V Žalju pri Višnjigori po prvi sv. maši v šoli: o sadjarstvu in o živinoreji, (pomočnik okr. ekonom Jereb).

3. V Podbrezju v šoli ob 10. uri: o zvišanju dobičkanosti čebelarstva, (čebelarji potovalni učitelji Okorn).

4. V Vogljah v šoli ob 10. uri: o umni živinoreji, o ureditvi gnojišč in hlevov, (pomočnik okr. ekonom Hladnik).

5. V Senčurju v šoli ob 11. uri: pouk za gospodinjke o prašičjereji, o molži in o ravnanju z mlekom, (pomočnik okr. ekonom Hladnik).

6. V Stari cerkvi, okraj Kočevje, v šoli ob 14. uri: o sadjarstvu in travništvu, (pomočnik okr. ekonom Zdošek).

7. Na Breznici ob 15. uri: o govedoreji z ozirom na planšarstvo in sirarstvo, (okr. ekonom Sustić).

8. V Dragatušu po prvi maši v šoli: o kmet. izobrazbi, o gnojenju, (pomočnik okr. ekonom Konda).

9. V Rogatcu po rani maši pri Spornu: o kletarstvu, (pomočnik okr. ekonom Stamberger).

10. V Št. Lju pod Turjakom: o gnojenju krmnih rastlin, o uporabi umetnih gnojil in o oskrbovanju živine, (okr. ekonom Wernig).

Darila za tiskovni sklad SKS.

Na zaupnem sestanku v Novem mestu je nabral tov. *Globovnik* 2001 krono, Tov. Ivan *Zakotnik*, Stari dvor — 500 kron.

Krajevni odbor SKS v *Cvemu* 400 K. Neimenovani iz *Škotje Loke* je dal mesto za dva litra vina za tiskovni sklad 90 kron.

Na domači zabavi pri tov. Jožetu *Pelcu* v *Dragotincih* je bilo nabranih 220 kron, katerim sta dodala tovariša Alojz *Kegl* in Jože *Kupljen* po 80 kron, skupaj torej 380 kron.

Na volilnem sestanku v *Bohinjski Bistrici* je bilo nabranih 240 kron.

Krajevni odbor SKS na *Igu* je poslal 1210 kron.

Na volilnem sestanku v *Borovnici* je bilo nabranih 900 kron.

Neimenovan je dal 40 kron.

Na sestanku v *Tomislju* je bilo nabranih 460 kron.

Tov. Franc *Ševar*, Vransko je dal 120 kron.

Sestanek na *Vrhniki* je dal 208 kron.

Na volilnem sestanku v *Kranju* je bilo nabranih 1780 kron.

Skupaj 7829 kron.

Tovariši! Čast vaši poštvalnosti, ki je najlepše merilo naše moči. Toda pomnite, da smo šele v začetku volilnega boja in da bodo nasprotniki zlasti tik pred volitvami podestatorili svoje »delo«. Vse deželo bodo preplavili s svojimi lažnimi letaki in zato je naša dolžnost, da poskrbimo pravočasno za protikupe.

To pa bomo dosegli le, če bo naš tiskovni sklad mogočen.

Zato tovariši! Z vso silo na delo za naš tiskovni sklad, z vso vmeno na delo za naš tisk!

Pokrajinske vesti.

(Volitve v pokojninski zavod.) Pozivljamo vse tovariše, katerim smo pisali radi volitev v pokojninski zavod, da nam nemudoma odgovore, oziroma pošljejo glasovnice. Zadnji rok za vložitev glasovnice je dne 5. februarja in sicer do 12. ure. — Tajništvo SKS.

(Po krškem okraju) se je vršila pretekli teden cela vrsta lepo uspešnih volilnih sestankov, ki so dokazali, da bo krški okraj trdno stal za kmetško misel. Sestanki so se vršili v Račevah, Catežu ob Savi, na Raki, v Krškem in Cerkljah. Na vseh sestankih je poročal tov. Rajar. Njegova izjava je bila povsod sprejeta z največjim navdušenjem.

(Za župana v Ljubljani) je bil izvoljen socialist dr. Perič, ki je dobil 33 glasov od 46 oddanih. Za podžupana pa je bil izvoljen klerikalec dr. Stanovnik, ki je dobil od 46 glasov le 31. Dva socialista sta bila torej vendar še sramežljiva.

(Jutranje novosti), glasilo narodne radikalne stranke, je pričelo izhajati. Na številki se dobro vidi, da je to volilna številka in da je »Jutranji novosti« usojeno le kratko življenje.

(Dragim bratom Slovincem) so napisali radikalni dolgozvezni volilni program. Če pogledamo mase natiskega papirja, ki ga izdajajo radikalci in če pomislimo na silno majhno število glasov, ki jih bodo pri volitvah dobili, potem že priznamo, da so za radikalec bratje Slovenci — dragi.

(Bistvena beseda, ki manjka.) »Jutranje novosti« pišejo, da more samo močna državotvorna stranka prinesiti rešitev iz sedanjih težav. Bilo bi pravilno, če bi se glasilo močna in dobra državotvorna stranka. K sreči se je pri radikalcih vendarle v zadnjem hipu še našel košček sramežljivosti.

(Čisto nepotrebne skrbi) si dela radikalna »Samouprava«, ko ugraba kdo je kmet, kdo more biti naš pristaš in kako se bomo mogli mi enkrat zvezati s Komadničem ali pa Radičem, kar da je predpogoj ustavitvi vsedržavnega zemljoradniškega bloka. Da bo rešena skrbi glede prvega in drugega vprašanja, svetujemo »Samoupravi«, da prebere naš program in naš organizacijski red in potem bo morebiti, če bo namreč opustila zofisterijo in zavedno potvarjanje zmisla, razumela, kako da je s temi stvarmi. Da pa bo pomirjena tudi glede 3. vprašanja, pa ji povemo sledeče: S Komadničem nismo nikdar iskali, niti ne želimo sedaj, prav nobene zveze. Pretemna je zgodovina tega gospoda in tudi njegovo slovitost demagoštvo tega dejstva ne more prikriti. V zadnjem času pa so spoznali srbški kmetje, da ima gospod Komadnič sumljivo dobre zveze z radikali in to je zadostovalo, da je danes gospod Komadnič popolnoma odžagan, ko tudi njegov svak, gospod Avramović. Na tako dobrem glasu je namreč med srbškimi kmeti radikalna stranka, da je vsak takoj ob ves kredit, samo če je sumljiv dobrih zvez z radikali. Gospodom okoli »Samouprave« svetujemo, da sprejmejo gospoda Komadniča v svojo sredo. Kakor kažejo namreč radikalne metode v Sloveniji, zbirajo radikalci s posebno slastjo vse smeti in ostanke iz drugih strank.

(Na svoj naslov) piše gospod Sajovic, ko piše o nehalnosti dec. Nekdo je bil namreč gospod Sajovic zelo vnet pristaš naše SKS, ki mu je storila marsikatero dobroto. Sedaj pa zabavlja čez našo stranko, kjer le more. Gospod Sajovic! Bogme, da ni naša krivda, če ste jo polomili pri »Ekonomu«. Če pa čisto ne verjamete, pa smo radevolje pripravljene obnoviti vso stvar. Vseeno vam mi nikdar ne bomo očitali nehalnosti, ker je prvič neumnost pričakovati v politiki hvaležnosti, drugič smo pa prav zadovoljni, da smo vas rešili. Tudi radikalci se bodo še oddahnili, ko vas bodo dne 18. marca rešili, kajti niti ena vaših njim danih obljub ne bo izpolnjena.

(Najbolj debelo laž) je napisala »Samouprava«, ko je dejala, da se radikalni listi razvijajo sami od sebe, le s poštvalnostjo radikalcev in brez vseh fondov. Gospod Lenard, če dobite v vsej državi le eno tiskarno, ki vam natiska v upanju na poštvalnost radikalcev, le en sam letak, pa smo pripravljene vse preklicati in še voliti za radikalec.

(Zakaj treba voliti radikale?) To pereče vprašanje je pojasnil na Dolenjskem nek visok radikalni gospod sledeče: »Vsi morate voliti radikalno stranko, ker je to najmočnejša stranka v državi. In najmočnejša bo tudi v bodoče, ker z nami radikali sta — Bog in kralj!« — Slab mora biti radikalni bog, da zmaga šele tedaj, če mu pomaga kralj. Še slabša pa mora biti radikalna stranka, če si pomaga s takimi neslanostmi.

(»Taborove« fraze.) Mariborski »Tabor«, ki je glasilo kilke, katere se mora sramovati svojega imena in stranke ter dosedanjega nedela, in ki se mora zato nanovo maskirati, da vsaj še enkrat ulovi pod novo firmo nekaj nesrečnih volitev imenuje kmetško misel — frazo. Zverženi in sesvedrani slog odkriva sled do tistega konfuznega advokata, katerega smatrajo za pravo politično nesrečo celo njegovi najbližji somišljeniki. Po tem »Taborovim« zasmehovanjem kmetске misli se bomo še večkrat pečali in zato za danes to samo konstatiramo.

(Kdo bo izvoljen?) Zlasti sedaj v volilni borbi in pod patronanco dr. Kukovca postaja »Tabor« od dne do dne bolj smešen. Zato se ni čuditi, če je tako hitro in seveda točno rešil vprašanje, kdo da bo izvoljen. »Tabor« oziroma njegov varovanec pravi namreč, da za izvolitev kandidata ni treba drugo, ko da kandidira v velikem okraju. Tako bo na Stajerskem izvoljen demokratski kandidat v mariborskem okraju, ker je to največji volilni okraj. Prihodnjč torej ne bomo šteli glasov volilcev, temveč samo prebivalca. In ker je to za demokratsko stranko v resnici najbolje, pričakujemo, da bodo demokratski v tem zmislu popravili volilni red. Seveda izvoljeni vseeno ne bodo, ker se bo pojavil ljubljanski eksmepel.

(Ponatis iz »Domoljuba«.) Domoljubnost in požrešnost poslanca Sušnika sta enako veliki. In take ljudi imajo klerikalci za svoje voditelje. (Str. 38, vrsta 25, prva kolona.)

(Poštemu ravnateljstvu v Ljubljani.) Seli pismošonoš od poštnega urada v Škofji Loki, Anton Grims po imenu, smatra kot svojo glavno nalogo, da agita za klerikalno časopisje. Častimo prepričanje vsakogar in tudi Grimsu ne bi dejali niti besede, če bi agitiral le na postaven in dovoljen način. Toda kar dela Grims, to presega vse mere in zato zahtevamo, da ga merodajna oblast kaznuje. Ko raznaša namreč pošto, prigovarja redno vsakomur, da naj odpove napredni list in da se naj naroči na »Domoljuba«. Tako je dejal nekemu posestniku (ime na razpolago), ko mu je prinesel »Kmetijski list« sledeče: »Tega lista pa že ne boste naročili! Kar v ogenj ga vržite!« Neki posestnik je dejal: »Kar nazaj pošljite ta ničvreden list in jaz Vam bom naročil »Domoljuba«! — Takih in sličnih primerov bi lahko navedli še cele kope in zato vprašamo poštno ravnateljstvo v Ljubljani: Ali plačujemo davkoplačevalci pismošonoše zato, da agitirajo za klerikalno stranko ali pa da redno vrše svojo službo? Prosimo, da se nas o ukrepih poštnega ravnateljstva obvesti.

(Ihan.) Klerikalna nestrpnost. V Ihanu je umrl Franc Kepec, načelnik in ustanovitelj prepotrebne gasilnega društva. Nobenega drugega namena nima gasilno društvo, ko da je v vsaki priliki bližnjemu na pomoč. Vseeno je mogoče, da tudi tako koristno društvo ni našlo milosti pri klerikalcih. Ko so namreč pokopali dne 25. januarja pokojnega Kepeca, so hoteli izpregovoriti člani gasilnega društva na grobu par poslovnih besedi svojemu pokojnemu načelniku. Toda župnik Alojz Železny je to prepovedal, pa čeprav je Sokolom to svoječasno dovolil. Ljudstvo je bilo vsled tega župnikovega nastopa silno ogorčeno in tudi najbolj pobožne žene so glasno obsodile nekrščansko župnikovo postopanje. Svojemu načelniku pa so kasneje zavredni gasilci vseeno izpregovorili globoko občutene besede in spomin vrliga gasilca je sedaj še bolj trdno ohranjen med ljudstvom.

(Lovski ples v Kamniku.) Lovsko društvo v Kamniku priredi na debeli četrtki, dne 8. februarja svoj običajni lovski ples v Društvenem domu v Kamniku. Svira godba Dravske divizije. Vabijo se prijatelji lova in narave.

(V Vevčah) je umrl posestnik in gostilničar tov. Anton Barič. Rajnik je bil občinski odbornik in naš zanesljiv in zvest pristaš. Bodi mu ohranjen blag spomin.

(Novo mesto.) Naša samostojna kmetijska stranka je takoj soglasno na prvi seji izbrala svoje kandidate za okraj Novo mesto in sicer zavednega, splošno priljubljenega kmeta Antona Klinca iz Gorenjega Polja, kot namestnika pa obrtnika Filipa Ogriča iz Novega mesta. Zloglasna dvo-peresna detelja od SLS v Novem mestu pa vsako stvar lažljivo zavile in prav po črno pobarva. Tako je poročala, da je seja potekala burno, da so ljudje sejo zapuščali in da smo izbrali za kandidata Ogriča, za namestn. pa Klinca. Torej, čisto narobe! Ne povedo pa, da se vodi v njihovih vrstah hud boj za kandidate-koritarje SLS — in da se na neštevilnih sejah niso mogli zaradi kandidature zjediniti. Kmetije bi radi kmeta, zaradi tega, ker ga imamo tudi mi, obrtniki bi pa radi svojega kandidata. Ker je učena gospoda pri stranki

v večini, se ta poteguje za kandidata gospoda profesorja Sušnika. To pa zagotavlja, ker da Zvezarji niso dovolj inteligentni, da ne znajo govoriti in da bi jim kot poslanci delali sramoto! To je čista resnica, ker take pogovore vodi jo njihovi zaupniki med seboj in so vsled tega zelo ogorčeni. Zato zapeljanci-kmetije izpregledajte in volite kandidate SKS! Če niso kmetije dosti dobri za kandidate, pa tudi ne iščite kmetijskih glasov. — Kmet, bivši zvezar.

(Šmilhel pri Novem mestu.) V tukajšnjem samostanu nimajo menda nune drugega opravila, kakor da vzgajajo gojenke v bodoče terciarke. Če je katera učenka drugega mišljenja, takoj mora to občutiti na svoji koži. V sedanjih volilni borbi tudi močno agitirajo, seveda v samostanu. Tako so zadnjič izpraševale učenke VIII. razreda pri katerih društvih da so včlanjene in če telovadijo tudi pri Sokolcih. Iz strahu pred preganjanjem so se naravno vse prizadele potuhnile. Sestram svetujemo, naj raje uče učenke ljubezni do domovine, mesto da uganjajo klerikalno politiko! Svarimo jih odločno pred vsakim nasiljem nad poverjenimi jim otroci. — Prizadeti očetje.

(Krška vas.) 14. t. m. se je v naši vasi ustanovilo že toliko zaželjeno in neobhodno potrebno »Prostovoljno gasilno društvo«. Potrebo tega društva je občinstvo že davno uvidelo, vsled malouvaževanja prizadetih faktorjev pa se društvo do danes ni moglo ustanoviti. Požar, ki je v preteklem mesecu uničil v tukajšnji vasi dvema posestnikoma stavbe in skoraj vso premočnino in ogrožal celo vas, kar je pa hvalevredna požrtvovalnost brežičkih gasilcev prepričala, je vzbudil smisel za to organizacijo v ljudstvu, ki je sedaj na lastno pobudo ustanovilo društvo. Društven odbor je takoj po ugotovitvi pričel nabirati prispevke za nabavo potrebnega gasilnega orodja in je dosedaj nabrana že precejšnja vsota, ki pa še ne zadostuje za dosego namena. Da bi si društvo čim preje moglo nabaviti brizgalno, se obračamo tem potom na občinstvo, zlasti na okoličane z vljudno prošnjo za denarno pomoč.

(Iz Savinjske doline.) Na volilnem shodu SKS v Žalcu, kjer je bil postavljen tov. Franc Piki kandidat za volilni okraj Celje-Vranks, se je povdarjalo, da bodi volilni boj dostojen ter da se ne blajijo po časopisih politično v ospredju stoječe osebe katerekoli stranke. Tega stališča se je držala doslej SKS. »Slov. Gospodarje« pa politična žilica ne da miru. V svoji zadnji številki se je že lotil v svoj »krščanski miroljubnosti« našega kandidata, češ da »farba ljudi!« Nadalje napada »Gospodar« tudi tov. Pika glede dobro obiskanega protestnega shoda zaradi krivičnega postopanja davčnih oblasti pri odmeri dohodninskega davka. Ta napad je nastal samo zato, ker je pač bilo na shodu več savinjskih županov, ki doslej še niso poljubovali Koroševih rok. Dobro se zavedamo, da je takozvana Kmečka zveza, ki jo vodijo duhovniki, v zadregi glede določitve okrajnega kandidata za naš okraj, ker nima kmetastrokovnjaka, ki bi odtehtal količkar tovariša Pika. Odtod že sedaj vsa jeza, ki pa je za nas le prazna pena. Vemo tudi, da prireja dr. Korošec sistematične shode po hribovskih občinah, kjer natveza svojim ovčicam stvari, ki našega kmeta niti najmanj ne zanimajo, kajti našega gospodarskega vprašanja on sploh ne pozna. Zato se ljudstvo zanj tudi ne more ogrevati. — Naše gospodarske težnje more zastopati le tisti, ki med nami živi, ki je sam izkušen hmeljar, ki živi v središču hmeljske produkcije in to je naš pravi kmetijski kandidat, tovariš Franjo Piki iz Žalca.

Politične vesti.

(Vse notranje politično življenje) je osredotočeno v volilni berbi. Priznati treba, da znajo radikalci vladni aparat naravnost mojstrsko uporabljati v svojo korist. K sreči pa so se že razmere tako zboljšale, da se s pritiskom ne dá dosti opraviti in da navadno povzroči pritisk le še večji in zdravejši odpor. Da smo pa popolnoma objektivni, le treba priznati še to, da niso za nasilje tako radikalni prvaki, ko pa njih majhni trabant, katerih je posebno v Sloveniji dosti.

(Ameriško posojilo.) Izplačilo drugega obroka Bleerovega posojila je odgojeno do spomladi, v kar je naša vlada pristala.

(Solunsko pristanišče.) V najkrajšem času bo sklenjen poseben dogovor med nami in Grki, po katerem dobi naša država posebne pravice v solunskem pristanišču.

(Iz seje ministrskega sveta.) Ker so se pojavile v južni Srbiji zopet številne komitske čete, so bili sklenjeni posebni ukrepi proti vpadam komitašev. Skle-

njeno je bilo, da se razširi postaja na Bakru in ona na Sušaku, ki bosta v kratkem glavni luki za našo prekomorsko trgovino. Iz državnih gozdov se bo prodalo za 6 milijonov dinarjev drv. Zlasti mnogo se bo prodalo iz državnih gozdov v Sloveniji.

(Amnestija za vojaške pregreške.) Vsem, ki so bili od vojaških sodišč obsojeni na šestmesečno ječo, se kazni odpusti. Onim pa, ki so bili obsojeni na enoletno ječo, tem se pa kazni zniža na polletno ječo.

(Boj med Francijo in Nemčijo.) Nemška vlada je izdala vsem svojim uradnikom stroge odredbe, da ne smejo poslušati francoskih ukazov. Francozi so zato več uradnikov zaprli in jih kaznovali. Zaradi tega so delavci in železničarji stopili v stavko, ki se je pa le delno posrečila. Nemški kapitalisti skušajo na vso moč naslikati vso stvar tako, ko da bi šlo za interese vsega nemškega naroda. Zaradi tega hujšajo povsod z vso vmeno, pa vseeno nimajo onega uspeha, ki so ga pričakovali.

(Računi nemških kapitalistov.) Ko so v začetku dobavljali Nemci izgovorjene industrijske izdelke Franciji, so se nemški industrijalci naravnost trgali, kdo da prejme naročilo. Reparacijska komisija v Parizu je namreč plačala vse po zlati pariteti in nemški industrijalci so pri tem zaslužili ogromne svote. Vse sirovine so tedaj kupovali nemški industrijalci s papirnati markami, izdelke pa so dobili plačane v zlatu. Lepi časi so bili tedaj za industrijalce. Sedaj pa bi morali ti dobavljati tudi sirovine in njih prekomeren dobiček bi šel po vodi. In v tem je bistvo odpora, ki ga nemški fabrikanti kažejo Francozom. — Nemški fabrikanti računajo dalje, da se jim posreči izigrati nacionalistične ideje Nemcev in z njimi zakriti svoje prave namene. S tem pa je dana nevarnost, da bi se z nova porodila vojna med Francozi in Nemci. Kakor pa se razvija jo stvari sedaj, lahko rečemo, da te nevarnosti ni, ker so se delavci izrekli po večini proti industrialcem.

(Glas čeških delavcev.) Za presojo nemško-francoskega spora je zelo poučno stališče čeških socialno-demokratskih delavcev. Tako piše »Pravo Lidu« med drugim sledeče: Velikanski del Francije in skoraj vsa Belgija sta od vojne opustošena. Da popravi to škodo, je Francoska izdala že milijarde denarja. Nemčija pa, ki je vso to škodo povzročila, noče plačati ničesar. Francoska je življenjsko zainteresirana na tem, da dobi odškodnino. Če te ne dobi, potem je vse francosko gospodarstvo na tleh. Zato mora Francija gledati, da dobi svojo odškodnino in Nemčija, ki v vojni ni trpela, ki je nasprotno izvela iz Francije in Belgije ogromne vrednosti, mora plačati. Zato so češki delavci proti nemškim industrialcem in zato podpirajo v tem boju Francoze.

(Angleška) je izdala naredbo, da se iz od Francozov zasledenega ozemlja izgnani nemški uradniki ne smejo naseliti na angleškem ozemlju. Odredba je pomenljiva, ker kaže, da Anglija še vedno podpira Francozsko.

Propaganda naših vin.

V zadnji seji vinarskega in sadjarkega odseka kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru (13. januarja 1923), kot one institucije v Sloveniji, ki se največ briga za interese našega vinarstva, se je med drugim sklenilo izvoliti pododsek za propagando naših vin v tu- in inozemstvu ter ustanoviti v svrhu kritja iz tega povoda naraslih stroškov posebni »propagandni fond«.

Propagandni pododsek ima predvsem nalogo, da oskrbi brošurico z natančnim popisom vseh naših vinskih okolišev, najznamenitejših vinskih vrhov ter najznamenitejših vrst naših vin, s slikami glavnih krajev naše vinorodne pokrajine in posameznih najlepših objektov, vinskih klet, vinskih stiskalnic itd. Brošurica, namenjena tujcem, predvsem vinskim kupcem in drugim vinskim interesentom, bi naj bila nekaj vodnik po naših vinorodnih krajih in mora torej vsebovati vse, kar bi služilo propagandi naših vin, torej tudi natančne naslove vseh znamenitejših vinogradarjev, vinarskih društev in drugih ter vinskih trgovcev. Tiskati se bo morala zato v več jezikih, predvsem v češkem in nemškem jeziku ter v večji nakladi.

Nadalje je odsek sklenil prepustiti kot temelj imenovanemu propagandnemu fondu iz svoje imovine znesek 20.000 dinarjev.

Ker se pa s tem zneskom nikakor ne bo moglo doseči postavljenega si cilja, se obrača odsek tem potom na vse korporacije in na vsa društva, kakor tudi na posamezne vinogradarje in druge osebe, ki jim je prosep in procvit našega vinogradništva na srcu, s prošnjo, da prispevajo po svojih močeh za ustanovljeni propagandni fond.

Naloga propagandnega pododseka bo nadalje, da skrbi tudi drugače za reklamo za naša vina, potem reklamnih člankov po tu- in inozemskih časopisih, potem lepakov itd., sploh, da podvzame vse korake, ki bi služili boljše spoznavanju vin in nam dovede novih kupcev za naše vinske produkte. Čim večji bo propagandni fond, tem več se bo lahko storilo na tem polju.

Vinarski in sadjarski odsek Maribor.

Gospodarstvo.

(Rok za vložitev dohodninskih napovedi in naznanil o izplačanih službenih prejemkih.) Davčni zavezanci se opozarjajo, da finančna delegacija še ni objavila roka za vložitev omenjenih napovedi in naznanil za leto 1923, ampak da izide o tem razglas, ki bo določal rok do konca februarja t. l. šele te dni v Uradnem listu. Rok za vložitev torej ne poteče, kakor prejšnja leta že koncem januarja, ampak šele koncem februarja 1923.

(Zemljiški davek.) Pri vsakem davčnem uradu se nahajajo posestni listi vseh davkoplačevalcev, ki posedujejo zemljiške parcele v območju dotičnega davčnega urada. Za vsakega posestnika imajo pri davkarjih posestni list, v katerem so vpisane vse njegove parcele. Parcele so klasificirane po kategorijah in pri vsaki parceli je ugotovljen letni čist donos v kronski veljavi. Zemljiški davek se pobira takole: Plačati je 20 odstotkov od štirikratnega čistega donosa. Od tako odmerjenega zemljiškega davka je od dne 1. avgusta 1922 do 31. julija 1923 pobirati 150 odstotni državni pribitek in pa avtonomne, to je občinske, cestne, okrajne in druge doklade. Na primer: če daje parcela št. 90 12 K letnega čistega donosa, se izračuna zemljiški davek takole: 12 K x 4 = 48 K. Od 48 K je plačati 20 odstotkov davka, torej 9 K 60 v. Vso ti se še pribiti 150 % državnega pribitka, to je 14 K 40 v. Potemtakem znaša zemljiški davek za gornjo parcelo 26 K brez občinskih in drugih avtonomnih doklad.

(Davčno zavarovanje pri uvozu in izvozu blaga.) Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo in Ljubljani. Carinarnice pobirajo ob izvozu in uvozu blaga poleg rednih izvoznih in uvoznih carin še po 2 odstotka od vrednosti uvoženega ali izvoženega blaga kot davčno zavarovanje od vseh onih, ki ne predložijo dokazov, da so svoje izvozne oziroma uvozne obrte prijavili za odmero davkov ter davek tudi plačali. Uvoznik, oziroma izvoznik, ki se hoče ogniti plačilu tega zavarovanja, mora povodno zacinjenega blaga predložiti carinarnici potrdilo pristojnega davčnega urada, da je ob obrti ali opravila, v katero spada uvoženo oziroma izvoženo blago, plačal davek za prejšnja leta in za vsa pretečena četrtletja tekočega leta. Potrdila, ki jih izdajo davčni uradi izrecno v ta namen, so koleka prosta. Pobrane zneske odpošljejo carinarnice takoj davčnemu uradu, v čigar okolišju ima uvoznik ali izvoznik svoje bivališče. Le zneske, katere plačajo inozemci, odpošljajo carinarnice naravnost glavni državni blagajni v Beograd. Davčni urad zaračuna tuzencem varščine na račun njim predpisanih davkov tedaj, če so vse davke že poravnali. V tem primeru ima plačnik pravico prositi za povračilo plačane varščine v gotovini. Vendar je pa taka prošnja umestna le takrat, kadar je za varščino krit ves še ostali davčni predpis za dotično leto in preostaja znaten znesek še za račun prihodnjega leta. Prošnje, ki so kolkla proste, je vlagati pri pristojnem davčnem uradu. Varščine izvoznikov in uvoznikov, kateri niso zavezani davku, odnosno kateri svojega podjetja ali opravila še niso prijavili na obdavčenje, zaračuni davčni urad kot izredni dohodek na račun

splošne blagajniške uprave, to je v prid države in ne v prid plačnikom. V prid plačnikom se torej varščine zaračunajo le v primeru, da je uvoznik ali izvoznik svoje podjetje ali opravilo pravilno prijavil za odmero davka. V teh primerih pa je v interesu plačnikov varščin, da pazijo, da se jim plačani zneski res tudi zaračunajo na račun davkov pri davčnem uradu. Carinarnice zaradi večkrat pomanjkljivih naslovov plačnikov ne morejo odpremiti plačanih zneskov na pravi davčni urad in je pogosto treba posebne opozoritve, da ne gre plačani znesek davkoplačevalcu v izgubo. Primerili so se slučaj, da je založena varščina šla preko Narodne banke in drugih za sprejem nepristojnih blagajnic nad leto dni, predno je dospela na reklamacijo plačnika na pristojni davčni urad. Ker gre večkrat za izdatne zneske, je na strani interesen-tov gotovo na mestu pazljivost, da se plačane predmetne varščine pravilno zaračunajo.

(Mariborski živinski trg.) Cene živini so znatno narasle in so bile sledeče: Debeli voli od 38 do 43 K, poldebili voli od 30 do 37 K, plemeski voli od 25 do 30 K, biki za klanje od 24 do 30 K, klavne krave od 30 do 34 K, plem. krave od 18 do 28, krave za klobasarje 18 do 22 K. Molzne in breje krave 20 do 28, mlada živina 24 do 34 K. Prignalo se je 2 bika, 129 volov in 213 krav, skupaj 344. Temu primerno so že prejšnje dni poskočile cene tudi mesu. Vkljub visokim cenam, se je razprodala skoro vsa živina, večinoma za izvoz.

(Tedensko poročilo z žitnega trga.) Iz Zagreba poročajo: Prošli teden je so cene radi padca valute narasle. V četku tedna je bilo povpraševanje po moki za izvoz v Avstrijo, Pšenica se je v početku prošlega tedna tržila po 450, potem je narasla na 500 ter koncem tedna nazadovala na 475—487.50 postavno vtovorna postaja. Ječmen se je tržil po 350—375, rž pa okoli 400, oves po 295—300, stara koruza 290—320, posušena 290—300, začasno suha, promptna dobava, 235—250, april 270—275 Din. Prvo vrstna moka se je tržila v početku tedna po 7.50 postavno mlin. V sredi in koncem tedna je trgovina z moko slabo uspevala.

(Tedensko poročilo z žitnega trga.) Iz Zagreba poročajo: Prošli teden je vladala na živinskem tržišču velika čvrstost. Cene so zelo narasle. Kucev je bilo mnogo iz Dunaja, Nemčije in Francije. Ker je v Francijo zabranjeno uvažati živo živino, se ta zakolje na meji v Nemčiji in v mrtvem stanju prevozi. Predvsem so narasle cene svinjam. Koncem tedna so na zagrebškem trgu notirali za kg žive teže v dinarjih: voli I. 11 do 12.5, II. 8—9, III. 5—6; krave II. 5—6, svinje I. (debele) 24.5—25.5, svinje mesnate 26. Svinjska mast se je tržila po 38—39, salo 36.5.

(Graški živinski trg.) Gradec, dne 25. januarja. Prignanih je bilo na trg 182 volov, 28 bikov, 87 krav in 40 telet. Cene so bile sledeče (v tisočih avstrijskih kron): voli od 8 do 13.50, izjemoma do 14, (prejšnji teden od 7.50 do 13), biki od 8 do 12 (preje v 7 do 12), krave od 7 do 11 (preje od 6.5 do 11), teleta od 8 do 12.5 (preje od 7 do 12) in krave za klobase od 4 do 7 (preje od 4 do 6) tisoč avstrijskih kron. Cene živini so torej narasle.

(Praški trg.) Praga, dne 27. januarja. Na trgu je bilo 190 telet, 182 domačih svinj, 115 jugoslovanskih svinj, 102 madžarskih svinj in 300 delov govejega mesa. Kupčija je bila mlačna in so bile dosežene sledeče cene: teleta od 8 do 12, domače svinje od 16 do 18, jugoslovanske svinje od 15 do 17, madžarske od 14.50 do 17, goveje meso, volovsko sprednje od 8 do 12, zadnje od 10 do 13, bikovo meso od 9 do 12,

kravje sprednje od 7 do 9, zadnje od 9 do 11, goveje tuje meso sprednje od 8.50 do 10 in zadnje od 10 do 12 čeških kron.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar velja od 440 do 448 kron, angleški funt sterling od 2140 do 2148 kron, francoski frank od 28.80, češka krona do 13.24 in laška lira 21.20 kron. Avstrijska krona 6 desetih vinarja, nemška marka nekaj nad 1 vinar in madžarska krona 17 vinarjev.

(Mestna hranilnica v Mariboru) bo od 1. januarja 1923 dalje obrestovala hranilne vloge po 5 %, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje. Opozorjamo na današnji inserat.

Raznoterosti.

(Stoletnica Pasteurja.) Dne 27. decembra l. 1922 je minilo 100 let, odkar se je narodil eden največjih dobrotnikov človeštva, veliki zdravnik Pasteur. Rojen je bil kot sin preprostega usnarja. Po dovršitvi gimnazije v Dijonu (Dijonu) je študiral na univerzi v Strassburgu, kjer se je poročil z hčerko rektorja. Prvo njegovo delo je bilo odkritje takotmenovane prostorne kemije. Prostornost vsakega telesa je enako važna njegovemu notranjemu ustroju. Nato je odkril povzročitelje vrenja in glivo kvasivko, ki se nahaja v velikanskih množinah v zraku. To odkritje je povzročilo, da moremo danes obvarovati vino, mleko, pivo in druge tekočine pred pokvarjenjem. Zato se imenuje način, kako se s segretjem tekočin do gotove stopnje obvaruje tekočine pred pokvarjenjem pasteurizacija. Leta 1866 je razsajala silna kuga med sviloprejkami, ki je povzročila ogromno narodno-gospodarsko škodo. Pasteurju se je posrečilo zatreti to bolezen, ker je našel glivico, ki jo je povzročala. V tem času je zadel Pasteurja mrtvoud, ki pa se je omejil le na polovico telesa. Na podlagi Pasteurjevih zaključkov so kasneje našli znanstveniki sredstvo proti gnoljenju ran. Zadnje veliko delo Pasteurja je bilo odkritje glivice, ki povzroča vranični prisad in pasjo steklino. Ko je divjala silna živinska kuga na Francoskem, je bil zopet Pasteur tisti, ki je našel sredstvo proti njej. Od tedaj se je pričelo s cepljenjem živine in sicer z največjim uspehom. Vse te bolezni niso danes vsled Pasteurjevega dela več nevarne. V Parizu je ustanovljen poseben zavod za pobijanje nalezljivih bolezni, ki se imenuje »Pasteurjev« zavod. Takih zavodov imamo tudi v Jugoslaviji 4. Leta 1888 je zadel Pasteurja v drugi mrtvoud in tedaj je ohromel popolnoma. Vseeno je še do svoje smrti, ki je nastopila dne 28. septembra 1895 vzpodbujal svoje učence, da nadaljujejo njegovo delo. Velikanske zasluge si je pridobil Pasteur, zato bo njegovo ime zapisano na večne čase z zlatimi črkami v zgodovini človeštva.

(Velika nesreča) se je dogodila te dni v Berlinu. V sedmem nadstropju palače časopisnega podjetja Mosse so gradili zimski vrt, da bi se mogli uslužbenici podjetja med odmorom osvežiti na čistem zraku. V ta namen so nasuli veliko peska, ki pa je bil še vlažen in pomešan z ledom. Poslopje je svoječasno slino trpelo od puščičnih bojev leta 1919, ko so si hoteli špartakovci s silo osvojiti tiskarno, ki je v poslopju. Tega peska je bilo preveliko, in ko so bili vsi pri delu, se je udril strop. V par zaporednih sekundah so bili skoro prebiti od vedno naraščajoče peze vsi stropi in vse uslužbenstvo, kar ga je bilo na tistih mestih, je bilo podsuho. Nad 40 ljudi je bilo podsuhih, od katerih je bilo 13 mrtvih.

Obrtnik.

SKS in obrtniki.

V svoji gonji za obrtniškim glasovi so naši demokrati udarili parkrat tudi temeljito preko meje. Niso se zadovoljili le s tem, da bi hvallili svoje »delo« za obrtnike, temveč mislili so, da je dobro, če udarijo tudi po nas, ki da seveda za obrtnika ničesar storili nismo. Tako smo med drugim brali v sladkobni »Domovini« retorično vprašanje: »Kaj pa je storila SKS za obrtnika?«

Naj podamo torej odgovor na to vprašanje.

Bistvo vsega obrtniškega vprašanja leži v politični in gospodarski osamosvojitvi obrtniškega stanu. Le osamosvojen obrtnik, le čisto na svojih nogah stoječ in od vsakogar neodvisen obrtnik more z uspehom braniti svoje interese in si izboljšati svoj položaj.

Politična in gospodarska osamosvojitve obrtnika pa je mogoča le, če je obrtnik samostojno organiziran, če je združen v neodvisni in samo obrtniški organizaciji. Jasno ko beli dan je, da ne bo skrbel obrtnik sam za sebe. Zato je vsako izboljšanje obrtniškega stanja mogoče le, če je obrtnik krepko organiziran. Obrtniška organizacija, stvorena v namenu popolne politične in gospodarske osamosvojitve obrtnika, je torej bistvo vsega obrtniškega vprašanja.

Vprašamo sedaj: Katera od obstoječih političnih strank pa je podpirala obrtnika, da doseže ta svoj najvišji cilj. Ali nismo stalno in vedno videli, kako so poznale vse stranke le onega obrtnika, ki je njihov slep strankarski pristaš in se tega le pred volitvami.

Edino SKS je bila tista, ki je od vsega početka naglašala potrebo popolne osamosvojitve obrtniškega in njeno glasilo »Kmetijski list« je teden za tednom vedno znova opozarjal obrtnike, da se morajo organizirati in sicer v lastni in popolnoma neodvisni organizaciji.

Tako izdatno je bilo v tem oziru delo SKS., da lahko skoraj rečemo, da bi bila še danes obrtniška misel brez pomoči SKS nepoznana.

Prva in glavna zasluga SKS je, da je obrtniška misel vstala, da je vsak dan močnejša in da je njena zmaga prav tako neodvrtljiva, kakor je neodvrtljiva zmaga kmetijske misli.

Brez vsega je jasno, da ni bilo misliti, da bi obrtniška misel komaj porojena, že tudi zmagala. In to je bilo vzrok, da so se borci za zmago obrtniške misli naslonili na SKS. In da so nastopali z njo, ki je sprejela njihov program in ki je bila tudi vseskozi na braniku obrtniških koristi.

In tako pridemo do praktičnih zaslug SKS za obrtniški stan.

Na prvem mestu stoji tu oprostitve malega obrtnika od plačevanja davka na poslovni promet. Ta oprostitve je edino zasluga SKS, zakaj demokratični finančni minister je bil, ki se je upiral tej naši zahtevi, ki pa je končno vendarle moral odnehati.

In samo mi smo bili tisti, ki smo se borili, da odpravimo premije za ovaduhe in davčnih vprašanjih. Po hudaču boju smo uspehi tudi v tej zadevi.

Najtežja krivica se godi obrtniku v davčnem oziru. Breme, ki jih mora tozadevno prenašati obrtnik, so naravnost nezasiščana. Zato je hotela SKS od vsega početka, da to

pravno vprašanje popolnoma preuredi in sicer v tem smislu, da se plačujejo po vsej državi isti davki, da pa so premožni obdavčeni bolj ko revni. Zato smo stavili kot pogoj svojega vstopa v vlado, da se sprejme izenačenje davkov v delovni program vlade in naša zahteva je bila sprejeta. Če pa ni bila tudi izvršena ni naša krivda, temveč krivda onih, katerim je strankarstvo več ko vse drugo in ki so zaradi tega razbili vladno koalicijo.

V zvezi z davčnimi razmerami je vprašanje cenega obrtniškega kredita. Opetovano smo zato opozarjali na to vprašanje in s svoje strani storili vse, da to vprašanje rešimo. In potem zadrug se nam je posrečilo v dostih slučajih to vprašanje ugodno rešiti in naša Zveza slov, zadrug je danes tista, ki plačuje svojim članom najvišje obresti in zahteva od njih najmanjše obresti. Toda neoprostljiv greh demokratov in klerikalcev je, da kljub svojim številnim in bogatim bankam ter posojilnicam, niso ničesar storili za osamosvojitve obrtnika, temveč da so bili poslušni sluge velikega kapitala, ki je največji škodljivec obrtnika.

Bolniska blagajna je nadaljna ran obrtnika. Vedno večje premije je treba plačevati, korist od njih pa imajo le nekateri. Na konec pa je bil prenešen še ves denar v Zagreb in udarjeni niso bili s tem le obrtniki, temveč vsa Slovenija. In da so nastale take razmere v bolniški blagajni, so krivi i klerikalci i demokrati, ki so imeli tako dolgo vso moč v državi. Zlasti pa so v tem pogledu krivi demokrati, ki so imeli ves čas ministrstvo za socialno politiko v svojih rokah.

Vso draginjo povzročajo veliki trgovci in denarni mogotci. Kako pa se je pri nas pobijala draginja? Male so obešali, velike so pa izpuščali. Občinska sodišča so v tem pogledu živ dokaz in samo naša zasluga je, da je ta krivica padla.

In sedanj pravilnik gospoda Zervaja, ki je dal neštetim obrtnikom denarno in zaporno kazen, ki pa jim ni prinesel niti najmanjše dobrote. Ali morejo iti obrtniki preko tega mirno na dnevni red?

In klerikalno psovanje vsakega obrtnika, ki se je drznil boriti se za svoj stan! Kakšne psovke so že letele na tovariša Puclja, ki si je drznil to »gorostasnost«, da je kot mesar postal minister in sicer dober minister! Kako je psovala novomeška »Sedanost« obrtnike, ker so branili svoje interese! Ali morejo obrtniki to pozabiti?

In vse brezštevilne intervencije v korist posameznih obrtnikov? Kdo pa se je tako zavzemal za obrtnike ko SKS? Nikdar nismo nikogar vprašali, kateri stranki da pripada in vedno je bilo merodajno le to, da je obrtnik, ki je v sili in kateremu se zato mora pomagati.

Mirne vesti polaga SKS račun o svojem delu za obrtnike in s lahkim srcem pričakuje sodbo obrtnikov.

Povdarimo pa eno! Vsako gospodarsko izboljšanje je mogoče le s politično močjo. Dne 18. marca bodo imeli obrtniki priliko, da se odločijo, komu da dajo politično moč v roke.

Vprašanje je samo eno: Ali tistim, ki so za osamosvojitve obrtnika, ali pa tistim, ki so jej nasprotni? Samo o tem se je treba odločiti!

In tudi zato zre SKS z zaupanjem na volitve.

NAHOD? GLAVOBOL? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišne sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 špeciálna steklenica 24 D; 36 dvojnati ali 12 špeciálnih steklenic 208 D in 5 % doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 344 Hrvatsko.

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8
telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

Kdor hoče svojo družino dobro obuti naj kupi usnje na sejmu Krško, Žužemberk, Metlika, Št. Jernej, Zagorje, Grahovo na stojnici

Franc Perko.

Zahvala.

Za vse iskreno sočutje povodom smrti naše prelube žene, sestre, svakinje, sinahe in tete, gospe

MARICE

izrekamo najsrčnejšo zahvalo znancem in ostalim, kateri so jo spremili na poslednji poti posebej še darovalcem cvetja ter pevcem v Št. Jurju ob Ščavnici in vsem tistim, ki so jo na drug način počastili.

Ljubljana — Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 27. januarja 1923.

Žalujoči rodbini:
Kette-Ivanjšič.

Lanene tropine
domatega izdelka, prodaja
Aljožij Trampuš,
izdelovatelj lanenega olja
GOLOBRDO št. 28., p. Medvode.

Kraljevski Holandski Lloyd
Redni brzovozni in poštni parniki iz
Amsterdam in Cherbourga
v Južno Ameriko,
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in v Buenos Aires. Vsa potrebna pojasnila daje:
Kraljevski Holandski Lloyd.
Glavni zastopnik za Jugoslavijo: 22
JUGOSLAVENSKA BANCA D. D., ZAGREB, B-Cesta št. 33.
Brzovozni naslov: Realloyd Zagreb. Telefon 24-65.

TRGOVINA
sena, slame, drv,
krompirja, sadja
in vseh drugih deželnih pridelkov
Andrej Oset, Maribor,
Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 88.

Kmetje, obrtniki in trgovci na deželi, ne pozabite pri nakupu na trdke, ki v našem listu inserirajo!

Jamski les smrekov ali jelkov od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsake množice franko vagon kranjskih postaj: **Sentjanški premogovnik, Krmelj-Dolenjsko.**

Sodarske pomočnike in vajence sprejme pri polni oskrbi v hišo **Franjo Repič, sodarski mojster, Ljubljana - Trnovo.**

Vinogradniki pozor!

Na prodaj imam lepo na suho cepljene trije najbolj rodovitnih vrst, kakor tudi večjo množino necepljene bele šmarnice in več tisoč vkoreninjenih (ključev) divjak Rip - Portalis in Göthe št. 9. **Cena po dogovoru.**

Kdor želi res lepo in dobro blago naj se obrne zanesljivo pisмено ali ustmeno na

Fr. Slodnjak, trtnar.

Sv. Lovrenc v Sl. gor. p. Jursini.

Za pismen odgovor priložite znamke

Primešaj

„MASTIN“ krmi!

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 28 dinarjev in se jih pošlje poštalne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaje; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovže

Lepe njive

v izmeri 34 tisoč m² na ljubljanskem polju blizu

Sv. Križa so skupno ali

v malih parcelah poceni

naprodaj.

Naslov pove upravništvo

„Kmetijskega lista“.

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 7

ima v zalogi:

drobno morsko sol

v vrečah 50—80 kg,

debelo morsko sol

v vrečah 50—80 kg,

lepo suho zdravo

koruzo,

koruzni zdrob,

koruzno moko,

ajdo,

ajdovo moko,

kašo,

kristalni sladkor

v vrečah po 100 kg,

sladkor v kockah

po 25 in po 50 kg,

milo za pranje,

pšenične otrobe,

pšenično moko 0, 2, 6

(za kruh),

pšenico, lepo,

oves, lep,

pristno svinjsko

mast,

po dnevnih cenah, vedno ceneje

kakor pri drugih trgovcih.

Riž, kavo, olje i dr. preskrbimo

na željo vsakemu članu.

Najbolj varno naložite Vaše prihranke

pri

Mestni hranilnici v Mariboru,

ker jamči za vloge mesto MARIBOR z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru.

Mestna hranilnica je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski denar sodišča: MARIBOR, GORNJA RADGONA, MURSKA SOBOTA in DOLNJA LENDAVA. Istotako tudi morebitne pologe okrajna glavarstva. Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetstvo ljudstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od prevrata narastle od

38 na 75.000.000 kron.

Od 1. januarja dalje bode obrestovala vloge po

5%,

večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje.

Perilo je pri sedanjih draginjah nenadomestljivo. Ali uporabljate pri pranju tako milo, katero perilu ne škoduje in ga ne razjeda? Ali uporabljate

♦ **„GAZELA“-MILO?** ♦

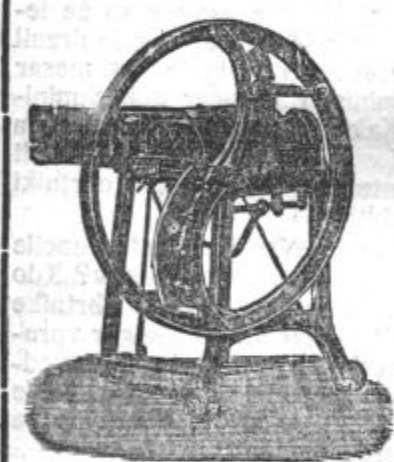
Najboljši dalmatinski portland cement

iz splitske to- **Ekonom**, osrednja gospo- varne oddaja **Ekonom**, darska zadruga

•• v LJUBLJANI KOLODVORSKA ULICA št. 7 ••

K. & R. JEŽEK, MARIBOR
Melje št. 103

Izvršujemo vse vrste poljedelskih strojev,

kakor: pluger, brane, valje, kultivatorje, sejalne stroje, okoparje, kosilne stroje, mlatilnice za ročne, vitelne in motorne pogone, motorje na bencin in sesa ni plin, parne lokomobile, slamoreznice, reporeznice, drobilne mline, koruzne robkarje, sadne mline, žitne čistilnice, vinske preše, mline za grozdje, sesalke, kotle, parilnice i. t. d.

Kompletne žage, mline, oprekarne, armature za krožne peči in sploh vse dele transmisij tovarne.

Lasna moderna livarna železa in kovin.

Cene zmerne! •••••

•• Zahtevajte prospekte in ponudbe. ••

•• Umetno in naravno bosansko in francosko mlinsko kamenje. ••

Najboljše peči sedanosti so emailirane

LUC-ove PEČI

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. VIDIC & KOMP.

trgovina stavbenega materiala

Prešernova ul. LJUBLJANA Prešernova ul.

Cie G le Transatlantique, Francoska linija

Kajkrajša in najudobnejša vožnja v AMERIKO

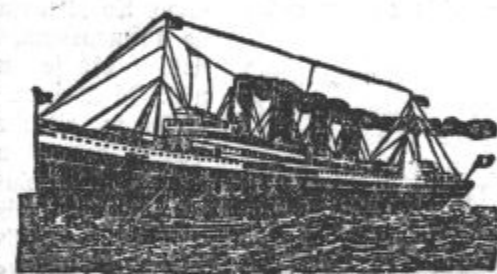
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu

Vozne listke in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker, zastopnik v Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 41.

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74. :: :: :: :: :: :: :: Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporoča.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor

Novo mesto

Rakek

Slovenjgradec

Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtoč-

neje in najkulantneje.

Brzjavi: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 453

EKSPOZITURE:

Konjice

Meža-Dravograd

Ljubljana (me-

njalnica v Kolc-

dvorski ulici)

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatovič

konfekcijska
trgovina